

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง การศึกษาหลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาศึกษา โปรแกรมวิชา การประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 ในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการใช้หลักสูตร และปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 ในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัย อีสาน-ใต้ ในด้านโครงสร้างหลักสูตรการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร การสนับสนุน การใช้หลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผล และการ ประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาวิชาเอกการ ประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลัง เรียนอยู่ในภาคเรียนสุดท้าย ปีการศึกษา 2533 ในสหวิทยาลัยอีสาน- เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 32 คน อาจารย์ผู้สอนจำนวน 74 คน และนักศึกษา จำนวน 316 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 422 คน ซึ่งจำนวนประชากร 422 คนนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ทั้งหมด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม 3 ชุด คือ ชุดที่ 1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ลักษณะแบบสอบถามชุดนี้ แบ่งเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ เป็นแบบ เลือกตอบและแบบ เต็มคำ ตอนที่ 2 สภาพการใช้หลักสูตร วิทยาลัยครู สาขาวิชาศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 สอบถาม 2 ด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร และการสนับสนุนการใช้หลักสูตร เป็นแบบ เลือกตอบและแบบ ปลายเปิด ตอนที่ 3 ปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 สอบถาม 2 ด้าน คือ ปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร และปัญหาด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตร เป็นแบบ เลือกตอบ และแบบ ปลายเปิด ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด ส่วนชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ที่ใช้กับอาจารย์ผู้สอน และชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ใช้กับนักศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ เป็นแบบ เลือกตอบและแบบ เต็มคำ ตอนที่ 2 สภาพการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 สอบถาม 5 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างหลักสูตร ด้านการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร ด้าน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและการประเมินผล เป็นแบบ เลือกตอบและแบบ ปลายเปิด ตอนที่ 3 ปัญหาในการใช้หลักสูตรสอบถาม 5 ด้าน คือ ปัญหาด้านโครงสร้างหลักสูตร ปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร ปัญหาด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ปัญหาด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และปัญหาด้านการวัดผลและการ ประเมินผล เป็นแบบ เลือกตอบและแบบ ปลายเปิด ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถาม ปลายเปิด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ โดยการแจกแจงความถี่และ หาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้หลักสูตร โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้หลักสูตร โดยการแจกแจงความถี่และ
หาค่าร้อยละ

4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ โดยการแจกแจงความถี่

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปผลได้ดังนี้

1.1 ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นชาย และมีอายุ 45 ปีขึ้นไป มีวุฒิทางการศึกษา
ในระดับปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บริหารการศึกษา และอุดมศึกษา มีตำแหน่ง
เป็นอธิการ รองอธิการ ฝ่ายวิชาการ และมีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารวิทยาลัยอยู่
ระหว่าง 1 - 4 ปี

1.2 อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นชาย และมีอายุ 41 - 45 ปี มีวุฒิทางการศึกษา
ในระดับปริญญาโท สาขาวิชาประถมศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ด้านประสบการณ์ในการสอนวิชาเอกการประถมศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 6 - 10 ปี และ
ส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรม ประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ตามหลักสูตร
วิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 มาแล้ว

1.3 นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาส่วนใหญ่เป็นหญิง และมีอายุระหว่าง
22 - 24 ปี นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกเรียนวิชาเอกการประถมศึกษา เนื่องจากมีความถนัดและ
ความสนใจในการเรียนวิชานี้ และส่วนใหญ่ชอบเรียนวิชานี้ โดยให้เหตุผลว่า รักและสนใจใน
อาชีพครู มีเพียงส่วนน้อยที่ไม่ชอบเรียนวิชานี้ โดยให้เหตุผลว่า สอนบรรจุ เข้าทำงานยากและ
ไม่มีความถนัดด้านการเป็นครู

2. สภาพการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาศึกษา โปรแกรมวิชาการประถม
ศึกษา พุทธศักราช 2530 ตามการปฏิบัติจริงของผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา สรุปผล
ได้ดังนี้

2.1 ด้านโครงสร้างหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาส่วนใหญ่ พบว่า ลักษณะเฉพาะของหลักสูตร มีการจัดประสบการณ์ และกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎี ตลอดจนสร้างเสริมคุณธรรมความเป็นครู ลักษณะโครงสร้างของหลักสูตรนั้น เนื้อหาวิชาในแต่ละหมวดมีความซ้ำซ้อนกันมาก อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ พบว่า ลักษณะเนื้อหาวิชาในหลักสูตรให้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเองและสังคม นักศึกษาส่วนใหญ่พบว่า ลักษณะเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ให้ความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในระดับประถมศึกษา สำหรับลักษณะการเปิดรายวิชาเลือกนั้น อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาส่วนใหญ่ พบว่า มีการเปิดรายวิชาเลือกตามความพร้อมของ อาจารย์ผู้สอน ส่วนการกำหนดรายวิชาในกลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้น อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ไม่เหมาะสม เนื่องจากรายวิชา เกี่ยวกับการศึกษาสังเกต การมีส่วนร่วม และการทดลองสอนมีความซ้ำซ้อนกัน

สำหรับในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ นั้น อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ พบว่า มีการเปิดรายวิชาเลือกตามความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน ส่วนในสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ พบว่า มีการเปิดรายวิชาเลือกจำนวนมาก เพื่อให้นักศึกษาเลือกเรียนโดยเสรี

2.2 ด้านการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารส่วนใหญ่ได้ทำการสำรวจความพร้อมของอาจารย์ผู้สอนก่อนรับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ในแต่ละปีการศึกษา โดยการประชุมปรึกษาคณะกรรมการบริหารวิชาการ คณะวิชาครุศาสตร์ ส่วนการเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร เพื่อการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษาของวิทยาลัยนั้น ทั้งผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน พบว่า มีการเตรียมความพร้อมโดยอาจารย์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอนร่วมกันวางแผนจัดรายวิชาที่จะสอนก่อน เปิดภาคเรียน ในขณะที่นักศึกษาส่วนใหญ่ ได้รับการเตรียมความพร้อมโดยการเข้ารับการปฐมนิเทศจากวิทยาลัยพร้อมกับนักศึกษาทุกวิชา เอก

เกี่ยวกับลักษณะการเตรียมความพร้อมของอาจารย์ผู้สอนนั้น อาจารย์ผู้สอนทั้งหมดได้ศึกษาหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์เฉพาะของหลักสูตร รวมทั้งรายละเอียดของเนื้อหาการสอน สำหรับการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนของนักศึกษานั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ ศึกษาแผนการเรียนจากคู่มือนักศึกษาด้วยตนเอง

ในการเตรียมการเพื่อใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ ได้มีการเตรียมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อประกอบการสอนทุกครั้ง และการเตรียมความพร้อมก่อนสอนวิชาในกลุ่มปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์ผู้สอนได้จัดเอกสาร เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ให้นักศึกษาใช้ประกอบการศึกษา สำหรับวิธีการที่นักศึกษาได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คือ ได้รับการปฐมนิเทศจากอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์นิเทศก์

2.3 ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตร ผู้บริหารทุกคนได้สนับสนุนอาจารย์ผู้สอนให้เพิ่มพูนทักษะความรู้ในสาขาวิชาที่สอน โดยสนับสนุนให้อาจารย์เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับสาขาวิชาที่สอน ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน โดยการจัดสรรงบประมาณในการจัดทำเอกสารให้ สนับสนุนนักศึกษาในการจัดกิจกรรม เสริมการเรียนการสอน โดยกำหนดช่วงเวลาย่างให้นักศึกษาได้จัดกิจกรรม เสริมการเรียนการสอนอย่างสัปดาห์ละ 2 คาบ สนับสนุนด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน โดยจัดให้มีห้องศูนย์หลักสูตรโดยเฉพาะ และสนับสนุนด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยสนับสนุนให้อาจารย์ออกนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างเต็มที่

สำหรับในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ นั้น พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่สนับสนุนให้อาจารย์ไปศึกษาค้นคว้าเอกสารตามแหล่งวิชาการต่าง ๆ โดยอนุญาตให้ไปราชการ ส่วนในสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ได้จัดสรรงบประมาณในการจัดทำเอกสารให้

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ พบว่า กลุ่มวิชาที่ผู้สอนมีความถนัดและความสนใจในการสอนมากที่สุด ในการสอนหมวดวิชา เฉพาะด้าน คือ กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งเป็นกลุ่มวิชาเดียวกับกลุ่มวิชาที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีความถนัดและความสนใจในการเรียนมากที่สุด สำหรับวิธีสอนที่อาจารย์ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาเอกการประถมศึกษา มากที่สุด คือ การสอนแบบอภิปราย กิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติเป็นประจำ เมื่อเข้าสอนวิชาเอกการประถมศึกษา คือ ชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบ เมื่อเข้าสอนครั้งแรก ซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่นักศึกษาพบ เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ยังพบว่า อาจารย์ผู้สอนได้แจกเอกสารประกอบการเรียนด้วย

ในการจัดกิจกรรมให้ความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในระดับประถมศึกษาให้แก่ศึกษานั้น อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษากลุ่มใหญ่พบว่า มีการจัดนักศึกษาออกไปศึกษาสังเกตและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนประถมศึกษาในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้และส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาตนเองของนักศึกษาวินิจฉัย เอกการประถมศึกษา โดยจัดให้มีการอบรม เพื่อเตรียมสอบบรรจุเข้ารับราชการด้วย

2.5 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษากลุ่มใหญ่พบตรงกันว่า การใช้สื่อการเรียนการสอนกลุ่มวิชา เนื้อหาและกลุ่มวิชาวิชาชีพครูภาคทฤษฎีนั้น ผู้สอนเลือกใช้สื่อทุกครั้งให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน ใช้เครื่องฉายข้ามศีรษะประกอบการบรรยาย นำสื่อที่เป็นทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน โดยเน้นให้นักศึกษาค้นคว้าสื่อการสอนจากวัสดุในท้องถิ่น

2.6 ด้านการวัดผลและการประเมินผล อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาส่วนใหญ่พบว่า อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีการทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียนในการวัดผลการเรียนวิชา เอกการประถมศึกษาในรายวิชาภาคทฤษฎี ประเมินผลการเรียนวิชาพฤติกรรมการสอนต่าง ๆ โดยการประเมินผลจากพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาในระหว่างเรียน เกี่ยวกับจุดเน้นในการ วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนนั้น อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่พบว่า มีการเน้น ที่วิธีการ กระบวนการและขั้นตอนในการทำงาน ส่วนนักศึกษาพบว่า เน้นที่ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเกณฑ์การประเมินผลรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่กรมการฝึกหัดครูกำหนดนั้น อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่าไม่เหมาะสม อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ เห็นว่า ควรปรับปรุงโดยใช้วิธีให้เกรด ก - จ แทนการให้ ผย. - ผ. - ม. ในขณะที่นักศึกษา ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรปรับปรุงโดยใช้วิธีให้เกรด ก - ค แทนการให้ ผย. - ผ. - ม. (ผย. = ผ่านยอดเยี่ยม ผ. = ผ่าน ม. = ไม่ผ่าน)

สำหรับในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ นั้น พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่วัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดย เน้นที่ความรู้ความเข้าใจ ส่วนอาจารย์ผู้สอนในสหวิทยาลัย อีสาน-ใต้ พบว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน เน้นที่วิธีการ กระบวนการและขั้นตอน ในการทำงาน

3. ปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 ของผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา สรุปได้ดังนี้

3.1 ปัญหาด้านโครงสร้างหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เข้าใจ จุดประสงค์ของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่สามารถสอนให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรได้ เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่ชัดเจน ขาดรายละเอียด เป็นส่วนใหญ่ อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ส่วนใหญ่พบปัญหาตรงกัน คือ เนื้อหาบางรายวิชามีความซ้ำซ้อนกัน

3.2 ปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและอาจารย์ ผู้สอนส่วนใหญ่ พบปัญหาตรงกัน คือ ขาดวิทยากรที่จะให้ความรู้แก่อาจารย์ผู้สอนในการเตรียม การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารส่วนใหญ่ พบปัญหาเกี่ยวกับการขาดวิทยากรที่มีความรู้ ทักษะ และเทคนิควิธีการบรรยายที่ดี เพื่อให้ความรู้แก่อาจารย์และนักศึกษาวิชา เอกการประถมศึกษา ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการจัด วิทยากร การจัดทำอาจารย์ผู้สอนวิชา เอกการประถมศึกษา พบปัญหา คือ อาจารย์ผู้สอนจะเลือกสอนเฉพาะวิชาที่ตนถนัดเท่านั้น และจำนวนอาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีจำนวนไม่เพียงพอ

ในการเตรียมความพร้อมก่อนสอนของอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาคือ ขาดการประสานงาน เพื่อวางแผน เตรียมการสอนร่วมกันระหว่างอาจารย์ในภาควิชา การเตรียมความพร้อม เพื่อนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน พบปัญหา คือ ขาดแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นและการเตรียมความพร้อมก่อนสอน วิชาในกลุ่มปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบปัญหา คือ ขาดความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนในการประชุมปรึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนสอน

ปัญหา เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมในการเรียนของนักศึกษาส่วนใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า วิธีการที่วิทยาลัยจัด เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเรียน ด้วยวิธีปฐมนิเทศพร้อมกันทั้งวิทยาลัย ไม่เหมาะสม นักศึกษาไม่เข้าใจแผนการเรียนที่ศึกษาจากคู่มือนักศึกษา และวิธีการที่วิทยาลัยจัด เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่เหมาะสม

สำหรับในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ นั้น ปัญหาที่นักศึกษาพบเพียงส่วนน้อยคือ ไม่มีเวลาเตรียมความพร้อมก่อนเรียนด้วยตนเอง ในขณะที่นักศึกษาเพียงส่วนน้อยในสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ พบว่า การได้รับคำปรึกษา เรื่องการเรียนจากนักศึกษารุ่นพี่ไม่ชัดเจน

3.3 ปัญหาด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตรของผู้บริหารส่วนใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนวิชา เอกการประถมศึกษา ในการเพิ่มพูนทักษะความรู้ในสาขาวิชาที่สอน พบปัญหา คือ อาจารย์ผู้สอนต้องรับผิดชอบงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอน ทำให้ไม่มีเวลาในการเพิ่มพูนทักษะความรู้อย่างเต็มที่ การสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน พบปัญหา คือ อาจารย์ผู้สอนไม่มีเวลาในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน การสนับสนุนอาจารย์ผู้สอน ในการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน พบปัญหา คือ อาจารย์ผู้สอนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนน้อย การสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอนวิชาเอก การประถมศึกษาของอาจารย์และนักศึกษา พบปัญหาคือ งบประมาณ สนับสนุนด้านด้านเอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับวิชาชีพครูไม่เพียงพอ และการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนอาจารย์และนักศึกษาในด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบปัญหา คือ อาจารย์ผู้สอนให้ความสนใจต่อการออกนิเทศการสอนน้อย

3.4 ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่พบปัญหา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดการประสานงานที่ีระหว่างอาจารย์ที่สอนรายวิชาเดียวกัน อาจารย์ผู้สอนขาดความรู้และทักษะในการใช้เทคนิควิธีสอนแบบใหม่ ๆ การจัดกิจกรรมให้ความรู้ และทักษะที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในระดับประถมศึกษา โดยการจัดส่งนักศึกษาออกไปศึกษา

สังเกตและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนประถมศึกษาในท้องถิ่น ได้รับความร่วมมือจากทางโรงเรียนน้อย ขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมให้ความรู้และส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาตนเองของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบปัญหา มากที่สุดในกลุ่มวิชา เนื้อหา อาจารย์ผู้สอนใช้กิจกรรมการบรรยายมากเกินไป การจัดกิจกรรม เสริมการเรียนการสอนนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่ทั่วถึงทุกคน

สำหรับในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่พบว่า กลุ่มวิชาที่มีปัญหา มากที่สุดในการเรียน คือ กลุ่มวิชา เนื้อหา ส่วนนักศึกษาในสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้พบว่า กลุ่มที่มีปัญหา มากที่สุดในการเรียน คือ กลุ่มวิชา เลือกเสรี

3.5 ปัญหาด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ พบว่า สื่อการเรียนการสอนที่วิทยาลัยจัดไว้บริการขาดคุณภาพ อาจารย์ผู้สอนขาดการสนับสนุนให้ เข้ารับการอบรม เพื่อ เพิ่มพูนทักษะในการใช้สื่อประกอบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้แก่นักศึกษา นักศึกษาไม่เห็นคุณค่าของการนำวัสดุในท้องถิ่นมาผลิตสื่อการเรียนการสอน นักศึกษาขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเลือกสื่อมาใช้ประกอบการเรียนการสอน นักศึกษาส่วนใหญ่พบปัญหาด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน คือ นักศึกษาขาดประสบการณ์ในการใช้สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์ผู้สอนใช้สื่อชนิดเดียวซ้ำ ๆ กันบ่อยเกินไป และนักศึกษาขาดงบประมาณในการผลิตสื่อ

3.6 ปัญหาด้านการวัดผลและการประเมินผล อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาส่วนใหญ่ พบปัญหาตรงกันคือ ขาดข้อสอบมาตรฐานสำหรับใช้วัดผลการเรียนการสอน การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลของวิทยาลัย อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่พบว่า วิทยาลัยขาดการติดตามผลการประเมินที่ตนเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ และขาดมาตรการในการควบคุม เกณฑ์การประเมินผลการเรียนของอาจารย์ อย่างทั่วถึง นักศึกษาส่วนใหญ่พบปัญหาเกี่ยวกับวิธีการที่อาจารย์ผู้สอนใช้ในการประเมินผลการเรียน คือ อาจารย์ผู้สอนบางรายวิชา กำหนด เกณฑ์การประเมินผลตามความพอใจของตนเอง การวัดผล และประเมินผลในกลุ่มฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่อาจารย์ผู้สอนพบปัญหา มากที่สุด คือ อาจารย์นิเทศก์ขาดความรู้และทักษะในการวัดผลและประเมิน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ส่วนนักศึกษามีปัญหา เกี่ยวกับการกำหนด เกณฑ์การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของกรมการฝึกหัดครู คือ ผย. ผ. ม. จำแนกความสามารถของผู้เรียนไม่ชัดเจน

สำหรับในมหาวิทยาลัยอีสาน - เหนือ นั้น นักศึกษาส่วนใหญ่พบปัญหา เกี่ยวกับการวัดผลการเรียนคือ แบบทดสอบบางรายวิชาไม่ได้มาตรฐาน ส่วนในมหาวิทยาลัยอีสาน-ใต้ นักศึกษาส่วนใหญ่พบว่า วิธีการที่ใช้ในการวัดผลบางรายวิชาไม่เหมาะสม

4. ข้อเสนอแนะ สรุปผลได้ดังนี้

4.1 ด้านโครงสร้างหลักสูตร ผู้บริหารได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดสัมมนา เรื่องการใช้หลักสูตรร่วมกันทุกวิทยาลัย เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตรในแง่ของทฤษฎี ตลอดจนความต้องการของผู้ใช้ครู กรรมการฝึกครู ควรมีการปรับปรุงหลักสูตร และเทคนิควิธีสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของวิทยาการในปัจจุบัน อาจารย์ผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงหลักสูตรวิชา เอกการประถมศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นในแต่ละภาค รวมไปถึงการให้อาจารย์ผู้สอนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรด้วยทุกครั้ง ข้อเสนอแนะที่ตรงกันของผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา คือ ควรหลอมรวมรายวิชาที่มี เนื้อหาซ้ำซ้อนกันในกลุ่มวิชาชีพครูและกลุ่มปฏิบัติการ และฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เข้าด้วยกัน

4.2 ด้านการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะตรงกัน คือ ควรมีการจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อเตรียมความพร้อมอาจารย์ผู้สอน โดยแยกเป็นภาควิชาอย่างน้อยปีละครั้ง วิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้อาจารย์จัดทำแผนการสอนร่วมกัน เพื่อเตรียมพร้อมที่จะสอนก่อน เปิดภาคเรียน ควรมีการประชุมพิจารณาหาแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นล่วงหน้า เพื่อความสะดวก เมื่อเกิดปัญหาการขาดแคลนวิทยาการจะสามารถแก้ปัญหาได้ทันที ส่วนนักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า วิทยาลัยควรจัดปฐมนิเทศนักศึกษา เฉพาะวิชาเอก โดยกำหนดเวลาอย่างเพียงพอ และควรให้อาจารย์ผู้สอน เข้าร่วมฟังมากขึ้น

4.3 ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตรผู้บริหารได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร อย่างน้อยปีละครั้ง วิทยาลัยควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนด้านสื่อประกอบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จัดอบรมอาจารย์ผู้สอนด้าน เทคนิควิธีสอน แบบใหม่ ๆ และสนับสนุนการผลิต เอกสารตำราประกอบการ เรียนการสอนให้มากขึ้น

4.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควร เน้นความสอดคล้องระหว่างหลักสูตรวิชา เอกการประถมศึกษา กับหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ควรเพิ่มเวลาเรียนในรายวิชาที่ต้องมีการฝึกปฏิบัติมากขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอนควร เน้นปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎีทุกครั้ง ส่วนนักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนอกสถานที่ให้มากขึ้น ควรลดการสอนแบบบรรยายให้น้อยลง ข้อเสนอแนะที่ตรงกันของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา คือ ควรเพิ่มกิจกรรมการเรียนการสอน ภาคปฏิบัติ ในชั้นเรียนให้มากขึ้น

4.5 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีสวนย์สื่อต้นแบบของภาควิชาหลักสูตรและการสอนโดยเฉพาะ ควรมีการจัดระบบศูนย์ วัสดุทัศนูปกรณ์ในวิทยาลัยที่ได้มาตรฐาน สำหรับให้อาจารย์และนักศึกษาใช้ประกอบการ เรียน การสอน นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มสื่อประเภทเอกสารหลักสูตรต่าง ๆ ที่ใช้ใน กลุ่มวิชาชีพครู และกลุ่มปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้มีอย่าง เพียงพอ ข้อเสนอแนะ ที่ตรงกันของอาจารย์และนักศึกษา คือ อาจารย์ผู้สอนควรใช้สื่อประกอบการสอน เพื่อเป็นตัวอย่าง แก่นักศึกษาให้มากขึ้น

4.6 ด้านการวัดผลและการประเมินผล อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ได้ให้ ข้อเสนอแนะตรงกัน คือ ควร เปลี่ยนเกณฑ์การประเมินผลรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจาก คำระดับการเรียน พย. ผ. ม. เป็น ก ข ค ง จ เช่นเดียวกับรายวิชาอื่น ๆ อาจารย์ ผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีข้อสอบกลางที่ได้มาตรฐานทุกรายวิชา ส่วนนักศึกษาได้ให้ข้อ เสนอแนะว่า ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวัดผลและการประเมินผลด้วย

อภิปรายผล

จากการศึกษาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่อง การศึกษาหลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชา การศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 ในสทวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และ สทวิทยาลัยอีสาน-ใต้ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 45 ปีขึ้นไป มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ทำงานอยู่ระหว่าง 1-4 ปี ซึ่งนับว่ามีประสบการณ์ในการทำงานค่อนข้างน้อย ลักษณะ เช่นนี้อาจมีผลให้การนำหลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษาไปใช้ ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เท่าที่ควร สำหรับ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นชาย และมีอายุระหว่าง 41-45 ปี มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาวิชาประถมศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มีประสบการณ์ในการสอนวิชาเอกการประถมศึกษาอยู่ระหว่าง 6-10 ปี และส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรม ประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ เกี่ยวกับงานในหน้าที่ตามหลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาศึกษา โปรแกรม วิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 มาแล้ว ซึ่งนับว่าอาจารย์ผู้สอนหลักสูตรนี้เป็นผู้มีวุฒิ ทางการศึกษาสูง มีประสบการณ์ในการทำงานนานพอสมควร อีกทั้งยังเคยได้รับการอบรม ประชุม หรือสัมมนาเกี่ยวกับหลักสูตรนี้ด้วย ลักษณะ เช่นนี้ย่อม เป็นผลดีต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่โดยตรงและ ส่งผลให้การใช้หลักสูตร เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นหญิง และมีอายุระหว่าง 22-24 ปี เลือกเรียนวิชาเอกการประถมศึกษา เพราะมี ความรักและสนใจในอาชีพครู ลักษณะ เช่นนี้ย่อม เป็นผลดีในด้านการจัดการ เรียนการสอน เพราะ หากผู้เรียนรักและสนใจต่องานใดแล้ว ก็มีหน้าที่จะช่วยทำงานนั้นดำเนินไปได้ด้วยดี และประสบความสำเร็จได้ และโอกาสที่ผู้เรียนจะนำความรู้ที่ได้รับจากการ เรียนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ก็ย่อมมี ความเป็นไปได้มากขึ้น

สำหรับนักศึกษาส่วนใหญ่ในสทวิทยาลัยอีสาน-ใต้ เลือกเรียนวิชาเอกการประถม ศึกษ เพื่อการมีงานทำนั้น อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาส่วนหนึ่งเป็นนักศึกษาครูทายาท ซึ่งเมื่อเรียน จบแล้วจะต้องได้รับการบรรจุ เป็นครูผู้สอนในโรง เรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติอย่างแน่นอน

2. สภาพการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 ผลการวิจัยพบว่า

2.1 ด้านโครงสร้างหลักสูตร อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาล้วนใหญ่พบว่า ลักษณะ เฉพาะของหลักสูตรมีการจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติควบคู่กับทฤษฎี ตลอดจนสร้างเสริมคุณธรรมความเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสอนของ เพอชิวาล เรน (อ้างอิงในน้อมฤดี จงพยุหะ, 2530) ที่กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งการปฏิบัตินั้นผู้สอนสามารถจะเลือกให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติก่อน หรือหลังการเรียนทฤษฎีก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์ในการสอนแต่ละครั้ง นอกจากนี้ผู้สอนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมคนที่จะเป็นครู ให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสม มีคุณธรรม และเป็นตัวอย่างที่ดีของเด็ก (นิเชต สุนทรพิทักษ์, 2534) สำหรับลักษณะ โครงสร้างของหลักสูตรที่มีเนื้อหาวิชาในแต่ละหมวดเข้าซ้อนกันมากนั้น อาจเป็นเพราะว่า ผู้สร้างหลักสูตรต้องการให้เนื้อหาวิชาในหลักสูตรสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ว่า เพื่อให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในระดับประถมศึกษา (การฝึกหัดครู, 2530) ซึ่งการสอนในระดับประถมศึกษา ผู้สอนจะต้องสอนได้ทุกวิชา หลักสูตรจึงกำหนดรายวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนต่าง ๆ ไปถึง 5 รายวิชา อีกทั้งยังมีวิชาการทดลองสอนในระดับประถมศึกษา 1 และการทดลองสอนในระดับประถมศึกษา 2 รวมทั้งการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระดับ 4 ขั้นตอน แต่ละวิชาล้วนมีจุดประสงค์ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะในการสอนเหมือน ๆ กัน จึงทำให้ผู้ใช้หลักสูตรเห็นว่า เนื้อหาวิชามีความซ้ำซ้อนกันมาก ผู้วิจัยเห็นว่า หากได้มีการปรับยุบรายวิชาการทดลองสอนลง โดยการนำการทดลองสอนไปแทรกไว้ในวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนต่าง ๆ และปรับยุบขั้นตอนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระดับ 4 ลงบ้างก็น่าจะลดความซ้ำซ้อนลง ซึ่งย่อมจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น

สำหรับลักษณะ เนื้อหาวิชาในหลักสูตรนั้น อาจารย์ผู้สอนพบว่า เนื้อหาวิชา ในหลักสูตรให้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาตนเองและสังคม ในขณะที่นักศึกษา พบว่า เนื้อหาวิชาในหลักสูตรให้ความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในระดับประถมศึกษา ลักษณะเช่นนี้ ย่อมแสดงให้เห็นว่า การกำหนดลักษณะ เนื้อหาวิชาในหลักสูตร สอดคล้องกับจุดประสงค์เฉพาะของ หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาการศึกษา โปรแกรมวิชาการศึกษา พุทธศักราช 2530 ที่กล่าวว่า " เพื่อให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานในระดับประถมศึกษา" และ " เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาตน พัฒนาสังคมและพัฒนาวิชาชีพ" (การฝึกหัดครู 2530)

ในการ เปิดรายวิชา เลือกนั้น ทั้งอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาส่วนใหญ่มีความ เห็นตรงกัน ว่า วิทยาลัยเปิดรายวิชา เลือกตามความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งผู้บริหารอาจ เห็นว่า การให้ อาจารย์ผู้สอนได้สอนในรายวิชาที่ตรงกับความต้องการ ความสามารถ และคุณวุฒิ นั้นแสดงถึงการมี มีความพร้อมในการสอน ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการ เรียนการสอนสูงสุด และจากการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอธิการวิทยาลัยครู พบว่า การให้โอกาสผู้ได้บังคับบัญชา ได้มีส่วนร่วมใน การปฏิบัติงานตามที่ถนัด สนใจ และมีความพร้อม เป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานต้องการ (วาริ ศรีมาโนชน์, 2529)

สำหรับในสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่พบว่า มีการเปิดรายวิชา เลือกจำนวนมาก เพื่อให้นักศึกษาได้ เลือกเรียนโดยเสรีในขณะที่นักศึกษาพบว่า วิทยาลัยเปิดรายวิชา เลือกให้เรียนน้อยเกินไปนั้น อาจเป็น เพราะว่าวิทยาลัยได้เปิดรายวิชา เลือกหลากหลายตามความพร้อม ของอาจารย์ผู้สอนจริง แต่จำนวนรายวิชา เลือกอาจจะยังไม่เพียงพอ หรือไม่ตรงกับ ความสนใจของ ผู้เรียน จึงทำให้นักศึกษา เห็นว่าวิชา เลือกมีจำนวนน้อยเกินไป ผู้วิจัยเห็นว่าการ เปิดรายวิชา เลือก แต่ละภาคเรียน วิทยาลัยน่าจะ ได้สำรวจความพร้อมของผู้สอน ความสนใจของผู้เรียน และชี้แจงความ จำเป็นที่ผู้เรียนควรจะ เลือกวิชาต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการนำไปใช้ได้จริง ปัญหาต่าง ๆ ก็อาจลดลงได้

2.2 ด้านการ เตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร ผู้บริหารส่วนใหญ่ได้ทำการสำรวจ ความพร้อมของอาจารย์ผู้สอนก่อนรับนักศึกษาวิชา เอกการประถมศึกษาในแต่ละปีการศึกษา โดยการ ประชุมปรึกษาคณะกรรมการบริหารวิชาการคณะวิชาครูศาสตร์ ในกรณีนี้ผู้บริหารอาจ เห็นว่า การประชุม ปรึกษาคณะกรรมการบริหารวิชาการคณะวิชาครูศาสตร์ก่อนรับนักศึกษา วิชา เอกการประถมศึกษา เป็น การสำรวจความพร้อมของอาจารย์ผู้สอนที่ดีวิธีหนึ่ง เป็นการ เปิดโอกาสให้คณะกรรมการบริหารวิชาการ คณะวิชาครูศาสตร์ได้ช่วยกันพิจารณาตัดสินใจที่จะรับนักศึกษาวิชา เอกการประถมศึกษาว่าปีหนึ่ง ๆ อาจารย์ผู้สอนมีความพร้อมที่จะรับนักศึกษามากน้อย เพียงใด การรับนักศึกษามากเกินไปหรือน้อยเกินไป มีผลต่ออาจารย์ผู้สอนและวิทยาลัยรวมถึงตัวผู้เรียนอย่างไร การประชุมปรึกษาคณะกรรมการ การบริหารวิชาการคณะวิชาครูศาสตร์ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการผลิตนักศึกษาวิชา เอกการประถมศึกษา น่าจะทำให้ได้รับคำตอบที่เหมาะสมมากกว่าวิธีการอื่น ทั้งนี้ เพราะ เป็นหน้าที่ของคณะวิชาครูศาสตร์ ที่จะต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบในการผลิตครูระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และ ระดับมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตครูระดับประถมศึกษาที่กำลัง เป็นที่ต้องการ ในระดับสูงทั้งปริมาณและคุณภาพของผลผลิต (การฝึกหัดครู, 2530) นอกจากนี้ผู้บริหารและอาจารย์ ผู้สอนส่วนใหญ่ ยังพบว่า วิทยาลัยได้เตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร โดยอาจารย์ในภาควิชา หลักสูตรและการสอนร่วมกันวางแผนจัดรายวิชาที่จะสอนก่อน เปิดภาคเรียน ในขณะที่เดียวกันนักศึกษา

ก็จะได้รับการเตรียมความพร้อม โดยการเข้ารับการปฐมนิเทศจากวิทยาลัย พร้อมกับนักศึกษาทุกวิชาเอก ผู้วิจัยเห็นว่า การที่อาจารย์ในภาควิชาหลักสูตรและการสอน ได้ร่วมกันจัดรายวิชาที่จะสอน เป็นการเปิดโอกาสให้อาจารย์ผู้สอนได้แลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความชำนาญ ตลอดจนได้ช่วยกันพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดรายวิชาที่สอนที่ผ่านมา เป็นแนวทางนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่ละเอียดรอบคอบ และมีคุณภาพเพียงพอสำหรับการนำไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ดิลก บุญเรืองรอด (2521) ที่กล่าวว่า การวางแผนการเรียนการสอนร่วมกันเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะจะทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างวิชาอันจะส่งผลดีไปยังผู้เรียน นอกจากนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอนทุกวิชาเอก นอกเหนือจากการให้การสนับสนุนและให้บริการในด้านต่าง ๆ เช่น อาจเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเข้าร่วมประชุม เป็นบางครั้ง เพื่อให้อาจารย์ผู้สอน เห็นความสำคัญของการวางแผนจัดการเรียนการสอน อีกทั้งเป็นการบำรุงขวัญและเสริมกำลังใจ และแรงจูงใจที่จะปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นด้วย ส่วนการเตรียมความพร้อมนักศึกษา โดยจัดการปฐมนิเทศ พร้อมกับนักศึกษาทุกวิชาเอกนั้น นับเป็นการเตรียมความพร้อมที่ดีที่จะช่วยให้นักศึกษา เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ สามารถวางแผนการเรียนของตนเองล่วงหน้าได้ ผู้วิจัยเห็นว่า หากการจัดปฐมนิเทศนักศึกษาสามารถแยกปฐมนิเทศ เฉพาะวิชาเอกได้ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา เข้าร่วมรับฟังและให้ข้อเสนอแนะ ช่วยเหลือในการเลือกวิชาเรียน ย่อมเกิดประโยชน์ต่อการใช้หลักสูตรให้ประสบความสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น

ในการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรด้วยตนเองนั้น ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนทั้งหมดได้ศึกษาหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์เฉพาะของหลักสูตร รวมทั้งรายละเอียดของเนื้อหาการสอน ในขณะที่นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีศึกษาแผนการเรียนจากคู่มือ นักศึกษาด้วยตนเอง กรณีนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษาหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์เฉพาะของหลักสูตร ช่วยให้อาจารย์ผู้สอนได้วางแผนการสอนช่วยกำหนดเนื้อหาในการสอนให้แจ่มชัด ช่วยกำหนดความคิดรวบยอด และวัตถุประสงค์ของการสอนได้ตรงตามเป้าหมาย ช่วยให้มีการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีระบบ และช่วยให้การประเมินผล มีความสอดคล้องตามจุดประสงค์ของการเรียนและความคิดรวบยอดที่วางไว้ (จันทิกา ลิ้มปิเจริญ, 2528) นอกจากนี้ การศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร ยังทำให้อาจารย์ผู้สอน มีความมั่นใจว่าการเรียนการสอนที่จัดขึ้น ถูกต้องสมบูรณ์ตามลำดับก่อนหลัง ประหยัดเวลาในการสอน ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้มากขึ้น มีโอกาสตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องก่อนสอน อันจะส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(กิ่งฟ้า ลินธวงษ์ และ ละออ แสนศักดิ์, 2524) สำหรับการเตรียมความพร้อมด้วยตนเองของนักศึกษา โดยวิธีศึกษาแผนการเรียนจากคู่มือศึกษานั้น คงสืบเนื่องมาจากนักศึกษาได้ตระหนักว่าตนเองมีหน้าที่ในด้านศึกษาตามหลักสูตรที่ตนเอง เลือกเรียน จำเป็นที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจแผนการเรียนล่วงหน้า อีกทั้งคู่มือนักศึกษาได้กำหนด ระเบียบ แนวปฏิบัติตลอดจนข้อบังคับสำหรับนักศึกษาไว้โดยละเอียด (วิทยาลัยครูสกลนคร, 2534) การศึกษาแผนการเรียนจากคู่มือนักศึกษา ย่อมช่วยให้นักศึกษาได้เกิดความพร้อมในการเรียนมากขึ้น

เมื่อพิจารณาถึงการเตรียมการเพื่อใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้มีการเตรียมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อประกอบการสอนทุกครั้ง คงเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่นที่จะเกิดประโยชน์ต่อนักศึกษา ในอันที่จะต้องใช้เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทุกภาคเรียน อาจารย์ผู้สอนจึงจำเป็นต้องวางแผนเตรียมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของกรมการฝึกหัดครู ที่มีนโยบายให้วิทยาลัยครูได้ใช้ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรบุคคล โดยพยายามดึงชุมชนเข้ามาสู่วิทยาลัยครูเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาในระดับท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น (การฝึกหัดครู, 2534)

2.3 ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตร ผู้บริหารทุกคนได้สนับสนุนอาจารย์ผู้สอนให้เพิ่มพูนทักษะความรู้ในสาขาวิชาที่สอน โดยเปิดโอกาสให้เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับสาขาวิชาที่สอน เป็นการพัฒนาความรู้และทักษะของอาจารย์ผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ นับเป็นการสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนเกิดความพร้อมที่ดี ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การนำหลักสูตรไปใช้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในการสนับสนุนอาจารย์ผู้สอน เพื่อจัดทำเอกสารประกอบการสอน จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนในการจัดทำเอกสารประกอบการสอนโดยการจัดสรรงบประมาณให้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเล็งเห็นความสำคัญของการมีเอกสารประกอบการสอนทุกวิชา จึงจัดสรรงบประมาณให้เพื่อเป็นทุนในการผลิตเอกสารตำราประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารต้องการให้อาจารย์ผู้สอนกระตือรือร้นที่จะผลิตผลงานทางวิชาการ เพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการให้สูงขึ้น อันเป็นผลให้อาจารย์ในวิทยาลัยของตนมีคุณวุฒิเพิ่มขึ้น เป็นการสร้างชื่อเสียง ศักดิ์ศรี และศักยภาพให้แก่วิทยาลัยของตน

สำหรับการสนับสนุนนักศึกษา ในการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน จากการวิจัยพบว่า วิทยาลัยได้กำหนดช่วงเวลาว่างให้นักศึกษาได้จัดกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 คาบ ทั้งนี้ผู้บริหารอาจเล็งเห็นว่า นักศึกษามีภารกิจด้านการเรียน

การสอนตามหลักสูตรมากพอแล้ว จึงกำหนดช่วงเวลาว่างสำหรับจัดกิจกรรมไว้เพียงสัปดาห์ละ 2 คาบ เพื่อให้นักศึกษาได้จัดกิจกรรม เสริมการเรียนการสอน เป็นครั้งคราว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนจัดกิจกรรม หรือร่วมแสดงความคิดเห็น เป็นบางครั้ง เพื่อให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรม อีกทั้งยังเป็นแรงจูงใจและเสริมกำลังใจให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรมได้ประสบผลสำเร็จมากขึ้น

การสนับสนุนด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอนนั้น พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ได้สนับสนุนให้มีห้องศูนย์หลักสูตร โดยเฉพาะ ทั้งนี้เป็นการสนองความต้องการของ อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาวิชา เอกการประถมศึกษาในอันที่จะใช้ศูนย์หลักสูตร เป็นแหล่ง เอกสาร สำคัญที่ใช้ประกอบการ เรียนการสอน เป็นแหล่งวัสดุหลักสูตรต่าง ๆ โดยเฉพาะ เอกสารหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู แบบเรียน ตลอดจนหนังสืออ่าน เพื่อเสริมประสบการณ์สำหรับเด็กในวัยเรียน จึงเป็นหน้าที่ของวิทยาลัยที่จะสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาได้ศึกษา เอกสารต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอน เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (ผดุงยศ ดวงมาลา, 2528)

ในการสนับสนุนด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้น พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่สนับสนุนให้อาจารย์ออกนิเทศนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู วิทยาลัยครูสกลนคร (2534) ที่สนับสนุนอาจารย์ผู้สอนทั้งวิทยาลัยให้ออกนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทุกวัน ตามความต้องการของ ผู้นิเทศก์ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับนักศึกษา กับทั้ง เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง โรงเรียนและวิทยาลัยอีกด้วย

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ พบว่า กลุ่มวิชาที่ผู้สอนมีความถนัดและความสนใจในการสอนมากที่สุด คือ กลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งเป็นกลุ่มวิชาเดียวกับกลุ่มวิชาที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีความถนัดและความสนใจในการ เรียนมากที่สุด ทั้งนี้อาจจะ เป็นเพราะว่า อาจารย์ผู้สอนวิชา เอกประถมศึกษาส่วนใหญ่ มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาวิชาการประถมศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน และมีประสบการณ์ในการสอนสูงสุด คือ 6-10 ปี (ตารางที่ 9) ย่อมมีความรู้และทักษะ ตลอดจนมีการสร้างสมประสบการณ์ในการสอน สามารถแก้ไขปัญหาการเรียน การสอนได้เป็นอย่างดี สามารถหยั่งรู้ถึงความต้องการของผู้เรียน ทำให้สามารถจัดการเรียน การสอนในกลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งน่าจะเป็นผลทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่มีความถนัดและความสนใจในการ เรียนกลุ่มวิชาดังกล่าวด้วย

ในด้านวิธีสอนที่อาจารย์ผู้สอนใช้จัดการเรียนการสอนวิชาเอกการประถมศึกษา มากที่สุด คือ การสอนแบบบรรยาย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ หอม คลายานนท์ (2521) ว่า อาจารย์ผู้สอนในสถาบันฝึกหัดครู มักจะสอนด้วยวิธีบรรยาย อย่างไรก็ตามการสอนด้วยวิธีการบรรยายควรมีกิจกรรมอื่น ๆ ประกอบด้วย เพื่อช่วยให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดข้อเท็จจริง แนวคิด ไปสู่ผู้เรียนได้อย่างครบถ้วน เหมาะสมกับจำนวนเวลาที่กำหนด นอกจากนั้นการสอนแบบบรรยายยังสามารถสนองตอบความต้องการของอาจารย์ผู้สอนได้เป็นอย่างดี โดยผู้สอนสามารถเลือกสรุป เนื้อหาจากที่ต่าง ๆ แล้วนำมาประยุกต์ตามความเชื่อและความคิดเห็นของตนเอง (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2526) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การจัดการเรียนการสอน ควรให้สอดคล้องกับสภาพการ ในปัจจุบัน คือ หลักสูตรส่วนใหญ่จะ เน้นให้นักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น สามารถ วิเคราะห์ได้ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนควรได้แทรกกิจกรรมที่ก่อให้เกิดนักศึกษา มีลักษณะเป็น ผู้รู้จริง คิดเป็นและทำเป็นด้วย มิใช่เพียงอ่านได้ตามตำราเท่านั้น เทคนิคและวิธีสอนจึงควรใช้ หลาย ๆ วิธีผสมผสานกันให้เหมาะกับจุดประสงค์ เนื้อหา สภาพการเรียนการสอน และการวัดผล ซึ่งน่าจะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จมากขึ้น

สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติเป็นประจำ เมื่อ เข้าสอนวิชาเอกการศึกษานั้น พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษา ทราบเมื่อเข้าสอนชั่วโมงแรก ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักศึกษาพบเช่นเดียวกัน นอกจากนี้นักศึกษา ส่วนใหญ่ยังพบว่า อาจารย์ผู้สอนได้แจกเอกสารประกอบการเรียนด้วย การที่อาจารย์ผู้สอน ส่วนใหญ่ชี้แจงแผนการสอนให้นักศึกษาทราบในชั่วโมงแรกของการเรียนการสอน คงเป็นเพราะว่า ผู้บริหารได้ดำเนินการ เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนจัดทำแผนการสอนให้บรรลุผล ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยจัดบริการวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำแผนการสอน และจัดบริการพิมพ์แผนการสอน และอาจเป็นเพราะว่าแผนการสอนช่วยกำหนดเนื้อหาในการสอนให้แจ่มชัด ช่วยกำหนดความคิดรวบยอด และวัตถุประสงค์ของการสอนได้ตรงตามเป้าหมาย ช่วยให้มีการวางแผน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอนอย่างมีระบบ และช่วยให้การประเมินผลมีความสอดคล้องตามจุดประสงค์ของการเรียน และความคิดรวบยอดที่วางไว้ (จันทิกา ลิ้มปิเจริญ, 2528) นอกจากนี้แผนการสอนยังทำให้ อาจารย์ผู้สอน มีความมั่นใจว่าการเรียนการสอนที่จัดขึ้นถูกต้องสมบูรณ์ตามหลักสูตรอีกด้วย ส่วนการ แจกเอกสารประกอบการเรียนให้นักศึกษา คงเป็นเพราะผู้สอนได้มีการเตรียมความพร้อม ล่วงหน้า ในการกำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอน ซึ่งน่าจะเป็นผลดีต่อการเรียนการสอน เป็นอย่างยิ่ง

ในการจัดกิจกรรมให้ความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน ระดับประถมศึกษาให้แก่ศึกษานั้น อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษส่วนใหญ่ พบตรงกันคือ มีการจัด นักศึกษาออกไปศึกษาสังเกตและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนประถมศึกษาในท้องถิ่น วิธีการนี้อาจเป็นผลดีในด้านการจัดการเรียนการสอน เพราะการเรียนวิชาเอกการประถมศึกษา จำเป็นที่ ผู้เรียนจะต้องลงไปปฏิบัติ และฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยใช้สถานการณ์จริง โรงเรียนประถมศึกษา ในท้องถิ่น จึงน่าจะเป็นแหล่งวิทยาการที่นักศึกษาใช้ปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมที่สุด ซึ่งสอดคล้อง กับความคิดเห็นของ สมบัติ คชสิทธิ์ (2534) ที่กล่าวว่า จุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาสมรรถภาพของนักศึกษา ครูทั้งด้านความรู้ เทคนิค และคุณลักษณะที่ดี เพื่อเตรียมพร้อมที่จะออกไปเป็นครูที่ดีในอนาคต ก็คือ การให้นักศึกษาได้ออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้ง 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาและสังเกต การมีส่วนร่วม การทดลองสอน และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปที่โรงเรียนประถมศึกษาในท้องถิ่น

ส่วนการจัดกิจกรรมให้ความรู้และส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาตนเอง ของนักศึกษาวิชาเอกการศึกษานั้น พบว่า ทั้งอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษส่วนใหญ่เห็นตรงกันคือ วิทยาลัยจัดให้มีการอบรมเพื่อเตรียมสอบบรรจุเข้ารับราชการด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตร วิทยาลัยครู สาขาวิชาศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 กำหนดโครงสร้าง หลักสูตรไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่นักศึกษาจะต้องศึกษาเพื่อเตรียมสอบบรรจุเข้ารับราชการ หรือ อาจเป็นเพราะว่า ระยะเวลา 4 ปี ในการเรียนตามหลักสูตรนานเกินไป ทำให้สิ่งที่นักศึกษาได้ เรียนรู้ตลอดทั้ง 4 ปี เลือนหายไป จึงต้องมีการจัดอบรมเพื่อเตรียมสอบบรรจุเข้ารับราชการ ผู้วิจัย มีความเห็นว่า การจัดอบรมในลักษณะนี้ น่าจะเป็นผลดีต่อนักศึกษา เป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษา กระตือรือร้นที่จะศึกษานำความรู้ เพื่อสอบแข่งขัน เข้าทำงานตามความต้องการของคนต่อไป

เมื่อพิจารณาในแต่ละสหวิทยาลัย พบว่า ในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ นักศึกษา ถนัดและสนใจในการเรียนกลุ่มวิชาปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ นักศึกษาในสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ถนัดและสนใจในการเรียนกลุ่มวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ไว้ในตอนที่ 1 ว่าเลือกเรียนวิชาเอกการประถมศึกษา เพราะถนัดและสนใจใน อาชีพครู และเลือกเพื่อการมีงานทำ ซึ่งน่าจะเป็นผลดีสำหรับนักศึกษาในการที่จะนำความรู้ที่ตนสนใจ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

2.5 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษส่วนใหญ่พบตรงกัน คือ ผู้สอนเลือกใช้สื่อประกอบการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะสอน ใช้เครื่องฉายข้ามศีรษะ ประกอบคำบรรยาย นำสื่อที่เป็นทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน โดยเน้นให้นักศึกษาผลิตสื่อการสอนจากวัสดุในท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนตระหนักถึง ความสำคัญของการใช้สื่อ จึงมีการเลือกสื่อประกอบการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะสอน ทั้งยังใช้เครื่องฉายข้ามศีรษะประกอบคำบรรยาย ซึ่งตรงกับคำกล่าวของ ผจญ ชันชนวน

(2522) ที่อ้างถึงการเรียนรู้ตามทฤษฎีของเบนจามิน บลูมว่า การสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทางสติปัญญา จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์และนำไปใช้ ทั้ง 2 สิ่งนี้ไม่อาจจะเกิดขึ้นได้ด้วยการบรรยายเพียงอย่างเดียว จำเป็นต้องอาศัยสื่ออื่น ๆ มาช่วยเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้เชิงสร้างสรรค์ได้ สำหรับการนำสื่อที่เป็นทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน โดยวิธีให้นักศึกษาผลิตสื่อการสอนจากวัสดุในท้องถิ่น น่าจะเป็นเพราะอาจารย์ผู้สอนต้องการให้นักศึกษาใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการนำวัสดุในท้องถิ่นมาผลิตเป็นสื่อการสอน เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นให้คุ้มค่า ทั้งยังเป็นการประหยัดทุนในการผลิตสื่ออีกด้วย แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การนำวัสดุในท้องถิ่นมาผลิตสื่อการเรียนการสอน ยังไม่มีการผลิตกันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ผู้สอนขาดประสบการณ์ในการนำวัสดุในท้องถิ่นมาผลิตสื่อ ขาดสื่อต้นแบบสำหรับให้นักศึกษาดูเป็นตัวอย่าง ประกอบกับนักศึกษาขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการผลิตสื่อ การนำวัสดุในท้องถิ่นมาผลิตสื่อการเรียนการสอน จึงได้ผลตามจุดมุ่งหมายไม่มากนัก

สำหรับวิธีการที่อาจารย์ผู้สอนกำหนดให้นักศึกษาผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอนนั้น พบว่า อาจารย์ผู้สอนได้กำหนดให้นักศึกษาวางแผนผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง วิธีการนี้น่าจะเป็นการดีสำหรับนักศึกษาที่จะมีโอกาสได้นำความรู้เรื่องการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพมาใช้ในการปฏิบัติจริง เพื่อให้นักศึกษาจะสามารถเลือกสื่อให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผล ตลอดจนการรู้จักวางแผนการใช้สื่อประกอบการสอนให้เหมาะสมกับวัย เวลา และสถานที่ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2525)

2.6 ด้านการวัดผลและการประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนในการเรียนการสอนรายวิชาภาคทฤษฎี การวัดและประเมินผลจะเป็นตัวบอกให้ทราบว่า ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตรมากเพียงใด การวัดผลและประเมินผลเป็นระยะ ๆ เช่น การทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนอยู่เสมอ (นิ่มนวล ทศวัฒน์, 2523)

สำหรับจุดเน้นในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนนั้น ผลการวิจัย พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ เน้นที่วิธีการ กระบวนการ และขั้นตอนในการทำงาน ส่วนนักศึกษา เห็นว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ผู้สอน เน้นที่ความรู้ความเข้าใจ ลักษณะ เช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ผู้สอน เน้นถึงการวัดผลและประเมินผลในรายวิชาที่มีภาคปฏิบัติด้วย เช่น วิชาพฤกษศาสตร์การสอนต่าง ๆ วิชาในกลุ่มปฏิบัติการ และฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู เป็นต้น ซึ่งวิชาดังกล่าว นักศึกษาจะต้องลงมือปฏิบัติและฝึกฝน วิชาชีพรูผู้สอนจึงต้อง เน้นที่วิธีการ กระบวนการ และขั้นตอนในการทำงานให้มากกว่ามีความรู้ความเข้าใจในเชิงทฤษฎี และการที่นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ผู้สอน เน้นการวัดผลและประเมินผลที่ความรู้ความเข้าใจนั้น อาจเป็นเพราะว่า นักศึกษามองการวัดผลและประเมินผลค่อนข้างจำกัด เฉพาะการสอบข้อเขียนเท่านั้น ซึ่งการสร้างข้อสอบโดยทั่วไป ผู้สอนก็มักจะเน้นที่ความรู้ความเข้าใจ เป็นประการสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามการที่จะประเมินผลการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อยู่กับการสร้างข้อสอบให้ได้มาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วยการจัดทำตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของอาจารย์ผู้สอน เป็นสำคัญ การให้อาจารย์ได้สร้างข้อสอบร่วมกัน จะช่วยให้ได้ข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และมีความเชื่อมั่นสูง สามารถประเมินผู้เรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายมากที่สุด (กรรณิการ์ พวงเกษม, 2522)

ในด้านเกณฑ์การประเมินผลรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูที่กรมการฝึกหัดครูกำหนดนั้น พบว่า อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ไม่เหมาะสม อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าควรปรับปรุงโดยใช้วิธีให้เกรด ก - จ แทนการให้ พย. - ผ. - ม. ในขณะที่นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า ควรปรับปรุงโดยใช้วิธีให้เกรด ก - ค. แทนการให้ พย. - ผ. - ม. (พย. = ผ่านยอดเยี่ยม ผ. = ผ่าน ม. = ไม่ผ่าน) ลักษณะเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การใช้เกณฑ์ พย.-ผ.-ม. ไม่สามารถจำแนกความสามารถของนักศึกษาได้ชัดเจนเท่ากับการใช้เกรด ก.ข.ค.ง. และ จ. ดังจะเห็นได้จากข้อเสนอของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ที่เห็นว่าควรมีการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู เพื่อให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู เพิ่มมากขึ้น

3. ปัญหาการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 ของผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

3.1 ปัญหาด้านโครงสร้างหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เข้าใจจุดประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่ชัดเจน ขาดรายละเอียด เป็นส่วนใหญ่ และเนื้อหาบางรายวิชามีความซ้ำซ้อนกัน ปัญหาดังกล่าว อาจเนื่องมาจากการกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร ได้กำหนดไว้อย่างกลาง ๆ เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรสามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของตน เมื่อกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรไว้อย่าง กลาง ๆ เนื้อหาของหลักสูตรจึงกำหนดไว้อย่างกลาง ๆ เช่นเดียวกับจุดประสงค์ของหลักสูตรด้วย ทำให้ผู้ใช้หลักสูตรมองว่า เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรไม่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ สายหยุด จำปาทอง (2530) ที่กล่าวถึงหลักสูตรวิทยาลัยครูว่า หลักสูตรวิทยาลัยครูที่ใช้ในปัจจุบัน เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตนักศึกษาตามความต้องการของตลาด หรือท้องถิ่น เป็นหน้าที่ของอาจารย์ผู้สอนที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้าง เนื้อหาของหลักสูตร สามารถปรับ ขยาย ประยุกต์หลักสูตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยเน้นที่คุณภาพของผลผลิต คือ นักศึกษาครู เป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรมีความ เข้าใจตรงกัน วิทยาลัยครูได้มีการประชุมสัมมนาอาจารย์ผู้สอน เพื่อเตรียมการใช้หลักสูตรทุกครั้งที่มีการปรับปรุงหรือ เปลี่ยนแปลงหลักสูตรวิทยาลัยครูใหม่ด้วย

3.2 ปัญหาด้านการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ พบปัญหาตรงกันคือ ขาดวิทยากรที่จะให้ความรู้แก่อาจารย์ผู้สอนในการเตรียมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารส่วนใหญ่พบปัญหา เกี่ยวกับการขาดวิทยากรที่มีความรู้ ทักษะ และเทคนิควิธีการบรรยายที่ดี เพื่อให้ความรู้แก่อาจารย์และนักศึกษาวิชา เอกการประถมศึกษา ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการจัด วิทยากร อาจ เป็น เพราะ ว่า วิทยากรที่ทรงความรู้ด้านหลักสูตร ทักษะและเทคนิควิธีการบรรยายที่ดี เฉพาะสาขาประถมศึกษา มีจำนวนน้อยมาก แต่ละท่าน อาจจะมีภาระหน้าที่ประจำในหน่วยงานของตน ไม่สามารถรับเชิญเป็นวิทยากรพิเศษให้กับวิทยาลัยครูอื่น ๆ ได้ อีกทั้งงบประมาณในการดำเนินการจัด วิทยากรที่วิทยาลัยจัดสรรให้ อาจจะมีจำนวนน้อยเกินไป ไม่เพียงพอในการจัด วิทยากรได้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การเชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ มาให้ความรู้แก่คณาจารย์ในการ เตรียมการสอน เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่ง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้สอนได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่สอนตรงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะและเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา ที่ปรับปรุงใหม่ ซึ่งผู้สอนบางท่านอาจจะยังไม่เข้าใจวิทยากรที่ทรงความรู้ ย่อมสามารถช่วยลดปัญหาของผู้สอนได้ วิทยาลัยจึงนำที่จะตระหนักถึงความจำเป็นนี้ และจัดสรรงบประมาณในส่วนวิทยากรให้มากเพียงพอที่จะจัดดำเนินการได้ ซึ่งคงจะช่วยให้เกิดผลดีต่อผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษามากยิ่งขึ้น

สำหรับปัญหาในการ เตรียมความพร้อมก่อนสอนของอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ พบว่า ขาดการประสานงาน เพื่อวางแผน เตรียมการสอนร่วมกันระหว่างอาจารย์ในภาควิชาขาดความร่วมมือจากอาจารย์ผู้สอนในการประชุมปรึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนสอนวิชาในกลุ่มปฏิบัติการและฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นั้น อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารให้ความสำคัญในเรื่องการประชุมปรึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนสอนของอาจารย์ผู้สอนน้อยเกินไป หรืออาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ผู้สอนขาดแรงจูงใจที่จะเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนสอน ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นหน้าที่ของผู้บริหารในระดับหัวหน้าคณะวิชาและหัวหน้าภาควิชาที่จะต้องหาวิธีการสร้างแรงจูงใจให้กับคณาจารย์ในอันที่จะประสานขอความร่วมมือในการประชุมปรึกษาหารือ เกี่ยวกับงานสอนทุกครั้ง

ปัญหาที่นักศึกษาส่วนใหญ่พบ คือ วิธีการที่วิทยาลัยจัดเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเรียนไม่เหมาะสมนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า วิทยาลัยควรได้มีการออกแบบสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา ภายหลังจากสิ้นสุดการจัดกิจกรรมทุกครั้ง แล้วนำผลการสำรวจมาสรุป เพื่อปรับปรุงงานในครั้งต่อไป ส่วนการที่นักศึกษาไม่เข้าใจแผนการเรียนที่ศึกษาจากคู่มือศึกษานั้น อาจเป็นเพราะว่าแผนการเรียนที่พิมพ์ไว้ในคู่มือ นักศึกษาขาดรายละเอียด และมีข้อจำกัดในการใช้ภาษาเขียน ซึ่งยากต่อการทำความเข้าใจ ผู้วิจัยเห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษาน่าจะเป็นผู้อธิบายแผนการเรียนให้นักศึกษาในความรับผิดชอบของตน เข้าใจได้มากยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาในการ เตรียมความพร้อมด้วยตนเองของนักศึกษาในสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ เพียงส่วนน้อยที่พบว่า การได้รับคำปรึกษาเรื่องการเรียนจากนักศึกษารุ่นพี่ไม่ชัดเจน น่าจะเป็นเครื่องแสดงว่านักศึกษารุ่นน้องและรุ่นพี่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน และอาจจะมีการพบปะปรึกษาหารือ เรื่องการศึกษาเล่าเรียนกันในช่วงแรก ๆ ของการเปิดภาคเรียน ทำให้นักศึกษาได้แนวคิดในการวางแผนการเรียนจากรุ่นพี่เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งย่อม เป็นการดีที่จะช่วยให้นักศึกษาได้ตัดสินใจวางแผนการเรียนได้อย่างเหมาะสมขึ้น

3.3 ปัญหาด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตรของผู้บริหารส่วนใหญ่ ผลการวิจัย

พบว่า การสนับสนุนอาจารย์ผู้สอนวิชา เอกการประถมศึกษา ในการเพิ่มพูนทักษะและความรู้ในสาขาวิชาที่สอน พบปัญหาคือ อาจารย์ผู้สอนต้องรับผิดชอบงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอน ทำให้ไม่มีเวลาในการเพิ่มพูนทักษะความรู้อย่างเต็มที่ อาจารย์ผู้สอนไม่มีเวลาในการจัดทำเอกสารประกอบการสอน อาจารย์ผู้สอนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม เสริมการเรียนการสอนน้อย ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจาก

การเปิดโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการในวิทยาลัยครู ทำให้อาจารย์ผู้สอนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการสอนที่เพิ่มขึ้น จึงไม่มีเวลาว่างเพียงพอสำหรับการศึกษาค้นคว้า หรือ เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ประกอบกับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่เป็นที่น่าสนใจและสอดคล้องกับความต้องการของอาจารย์ผู้สอน และอาจจัดในช่วงระยะเวลาที่อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้สะดวก (สัจจิวรรณ ทรรพวุฒ, 2530)

สำหรับปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณสนับสนุนด้าน เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับวิชาชีพครูไม่เพียงพอ นั้น ปัญหาดังกล่าวอาจ เนื่องจาก ผู้รับผิดชอบในการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อ เอกสารต่าง ๆ ขาดข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประเภทและชนิดของ เอกสารที่ผู้สอนและผู้เรียนต้องการใช้ ทำให้ไม่สามารถจัดหาเอกสารมาสนองความต้องการของผู้ใช้ได้เพียงพอ อีกประการหนึ่งการผลิต เอกสารหลักสูตร คู่มือครู และแผนการสอน ตลอดจนแบบเรียนต่าง ๆ ตามหลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่ ยังไม่แล้วเสร็จ จึงมีความเป็นไปได้ที่ผู้ใช้เอกสารจะประสบปัญหาดังกล่าว

ส่วนปัญหาที่พบว่า อาจารย์ผู้สอนให้ความสนใจต่อการออกนิเทศการสอนน้อยนั้น อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ผู้สอนขาดความรู้และประสบการณ์ในการนิเทศการสอน ทำให้อาจารย์ปฏิบัติเสอการออกนิเทศ วิทยาลัยควรจัดโครงการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (สมบัติ คชสิทธิ์, 2534)

3.4 ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ จากการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดการประสานงานที่ดีระหว่างอาจารย์ที่สอนรายวิชาเดียวกัน และอาจารย์ผู้สอนขาดความรู้และทักษะในการใช้ เทคนิควิธีสอนแบบใหม่ ๆ ปัญหาดังกล่าว อาจเนื่องจาก อาจารย์ผู้สอนมีภาระที่จะต้องรับผิดชอบงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอน ทำให้ไม่มีเวลาว่างพอที่จะประชุมปรึกษา เพื่อวางแผนการสอนร่วมกับอาจารย์ที่สอนรายวิชาเดียวกัน ไม่มีเวลาที่จะศึกษาหาความรู้ เพื่อเพิ่มทักษะและ เทคนิควิธีสอนแบบใหม่ ๆ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรประถมศึกษา ประกอบกับการจัดโครงการอบรมให้ความรู้แก่อาจารย์ผู้สอนในด้านทักษะและ เทคนิควิธีสอนต่าง ๆ ในแต่ละปีมีน้อยมาก ไม่เพียงพอแก่ความต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมของอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนประสบกับปัญหาดังกล่าว ทั้งนี้สหวิทยาลัยทุกแห่งควรจะได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา และหาทางเร่งด่วนที่จะแก้ไขต่อไป

ปัญหาในการจัดส่งนักศึกษาออกไปศึกษาสัง เกตและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครูที่โรงเรียนประถมศึกษาในท้องถิ่น ที่พบว่า ได้รับความร่วมมือจากทางโรงเรียนน้อยนั้น อาจเป็น เพราะว่าทางโรงเรียนประถมศึกษา ไม่เข้าใจกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ปรับเปลี่ยน จากขั้นตอนเดียวไปสู่ 4 ขั้นตอน จึงไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของตนในการปฏิบัติต่อนักศึกษาฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู อีกทั้งนักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้นที่ 1 คือ การศึกษาและ สังเกตนั้น อาจจะยังขาดประสบการณ์ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา ทำให้เพิ่ม ภาระแก่อาจารย์ที่เลี้ยงในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการประชุมสัมมนา เรื่อง "กระบวนการ ผลิตครูที่มีคุณภาพ" ของกรมการฝึกหัดครู ระหว่างวันที่ 13 - 16 มีนาคม 2533 ที่จังหวัดนครปฐม ที่ได้ระบุปัญหาในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูว่า โรงเรียนที่เป็นสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่ค่อยเต็มใจรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์ในขั้นตอนแรก ๆ ซึ่ง แคทซ์และคณะ (Katz and Others, 1981, อ้างถึงใน สมบัติ ศษสิทธิ์, 2534) กล่าวว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา ในขั้นตอนแรก ๆ นี้ไม่มีค่าที่ควร เพราะว่า นักศึกษาขาดการเรียนรู้ทางทฤษฎีที่จะเชื่อมโยง และ ขาดการคิดพิจารณาอย่างมี เหตุผลต่อสิ่งที่ตนรับรู้ ทำให้เกิดปัญหาในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครูในระยะแรก ๆ ได้

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบปัญหาเกี่ยวกับการขาดงบประมาณในการจัด กิจกรรมให้ความรู้และส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาตนเองของนักศึกษาริชา เอกการประถม ศึกษา ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่า วิทยาลัยต้องการให้ผู้เรียนสนใจในการศึกษาเล่าเรียนในชั้น เรียน เพื่อให้มีความ เป็นเลิศทางวิชาการ มากกว่าที่จะให้ผู้เรียนหันไปสนใจในการทำกิจกรรมพิเศษ ซึ่งจะต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้น ส่วนการจัดกิจกรรมการเรียนที่นักศึกษาส่วนใหญ่พบมากที่สุด คือ อาจารย์ผู้สอนใช้กิจกรรมการบรรยายมากเกินไป และนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม เสริม การเรียนการสอนไม่ทั่วถึงทุกคน อาจเป็น เพราะว่า การสอนแบบบรรยายสามารถช่วยให้ผู้สอน สามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนได้โดยใช้เวลาน้อย เหมาะกับปริมาณของ เนื้อหาในรายวิชาที่ กำหนดไว้ในหลักสูตรซึ่งมีจำนวนมาก ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2526) ที่กล่าวว่า การสอนแบบบรรยายสามารถสนองตอบความต้องการของอาจารย์ผู้สอนได้เป็นอย่างดี โดยอาจารย์ผู้สอนสามารถเลือกสรุปเนื้อหาจากที่ต่าง ๆ แล้วนำมาประยุกต์ตามความ เชื่อของ ตนเองได้ และการที่นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม เสริมการเรียนการสอนไม่ทั่วถึงทุกคน

อาจเป็นเพราะว่า ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรม เสริมการเรียนการสอนนั้น วิทยาลัยได้จัดเป็นกิจกรรมนอกเวลาเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรที่กล่าวว่า ไม่ควรให้นักเรียนนักศึกษาไปเข้าร่วมกิจกรรม เสริมหลักสูตรในเวลาเรียนปกติ (ประภาพรณ สุวรรณศุข, 2528 อ้างถึงใน พรพรรณ คำเพ็ง, 2533) จึงทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่ทั่วถึงทุกคน

3.5 ปัญหาด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่พบปัญหา คือ สื่อการเรียนการสอนที่วิทยาลัยจัดไว้บริการ ขาดคุณภาพ อาจจะเป็นเพราะว่า สื่อการเรียนการสอน เป็นเรื่องที่ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก เงินงบประมาณที่วิทยาลัยได้รับอาจจะไม่เพียงพอความต้องการในการจัดหาสื่อที่มีคุณภาพดีมาบริการให้แก่ผู้ใช้สื่อ หรืออาจเป็นเพราะว่า ปริมาณการใช้สื่อการเรียนการสอนสูงมาก ทำให้สื่อเสื่อมคุณภาพเร็ว หรืออาจเกิดจากความบกพร่องในการเก็บรักษาสื่อให้คงสภาพการใช้งานได้นาน ๆ ที่วิทยาลัยควรได้ตระหนักถึงปัญหาและดำเนินการแก้ไขที่สาเหตุของปัญหาดังกล่าว

สำหรับปัญหา เกี่ยวกับการที่นักศึกษาไม่เห็นคุณค่าของการนำวัสดุในท้องถิ่น มาผลิตสื่อการเรียนการสอนนั้น อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ผู้สอนขาดแหล่งข้อมูลสำหรับเลือกหาวัสดุอุปกรณ์ที่ได้จากวัสดุในท้องถิ่น มาเป็นสื่อต้นแบบให้นักศึกษาได้ศึกษา เป็นตัวอย่าง ขาดทักษะในการผลิตสื่อโดยใช้วัสดุในท้องถิ่น ขาดโอกาสในการไปฝึกอบรมพัฒนาความรู้และทักษะในการใช้สื่อใหม่ ๆ (สัจจวรรณ ทรรพสุ, 2530) ก็เป็นได้

ส่วนปัญหาที่นักศึกษขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการเลือกสื่อมาใช้ ประกอบการเรียนการสอน ขาดประสบการณ์ในการใช้สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อ และปัญหาที่พบว่า อาจารย์ผู้สอนใช้สื่อชนิดเดียวซ้ำ ๆ กันบ่อยเกินไป นั้น คงเป็นเพราะนักศึกษาในสหวิทยาลัยอีสาน-เหนือ และสหวิทยาลัยอีสาน-ใต้ มีประสบการณ์ด้านสื่อการเรียนการสอนน้อย ประกอบกับอาจารย์ผู้สอนไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกการใช้สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์บ่อย ๆ ไม่เน้นการนำวัสดุเหลือใช้มาผลิตเป็นสื่อ อีกทั้งอาจารย์ผู้สอนขาดโอกาสในการเข้ารับการอบรมในเรื่องการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ทำให้ต้องใช้สื่อชนิดเดียวซ้ำ ๆ กันบ่อยเกินไป อาจารย์ผู้สอนจึงควรมีความพร้อมในการใช้สื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เพราะสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ กระบวนการ ทักษะ และเจตคติที่ดี (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2525)

3.6 ปัญหาด้านการวัดผลและการประเมินผล อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษา ส่วนใหญ่พบปัญหาตรงกันคือ ขาดข้อสอบมาตรฐานสำหรับใช้วัดผลการเรียนการสอน ซึ่งคงจะเป็น เพราะว่า อาจารย์ผู้สอนขาดความรู้และทักษะในการสร้างข้อสอบ อีกทั้งวิทยาลัยอาจจะยังไม่มี นโยบายที่จะจัดสร้างข้อสอบมาตรฐานแต่ละรายวิชา ก็เป็นได้ อย่างไรก็ตามการประเมินผลที่มี ประสิทธิภาพ ย่อมขึ้นอยู่กับ การสร้างข้อสอบให้ได้มาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วย การจัดทำตาราง วิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องอาศัย ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ของอาจารย์ ผู้สอน เป็นสำคัญ การให้อาจารย์ผู้สอนได้สร้างข้อสอบร่วมกัน จะช่วยให้ได้ข้อสอบที่มีความเที่ยงตรง ตามเนื้อหาและมีความเชื่อมั่นสูง สามารถประเมินผู้เรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายมากที่สุด (กรรณิการ์ พวงเกษม, 2522)

สำหรับปัญหาที่อาจารย์ผู้สอนพบว่า วิทยาลัยขาดการติดตามผลการประเมินที่ ตน เป็นผู้กำหนด และขาดมาตรการในการควบคุม เกณฑ์การประเมินผลของอาจารย์ผู้สอนนั้น น่าจะ มีสาเหตุมาจากผู้บริหารมีความเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนมี เสรีภาพทางวิชาการในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ซึ่งรวมไปถึงการประเมินผลการเรียนด้วย ประกอบกับอาจารย์ ผู้สอน เป็นผู้มีความรู้และ เข้าใจถึงความต้องการที่แท้จริงในการที่จะให้ผู้เรียน เกิดพฤติกรรมที่ พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการสอน รวมทั้งมีความใกล้ชิดและปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนตลอดเวลา ทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียน เพื่อนำไปใช้ในการประเมินผลได้อย่างถูกต้อง และยุติธรรมที่สุด ส่วนผู้บริหารมีบทบาทเพียง เป็นผู้กำหนดนโยบายการประเมินผล จัดหาวัสดุอุปกรณ์ บริการในการประเมินผล จัดตารางสอบ และกำหนดผู้คุมสอบเท่านั้น (พนัส หันนาทินทร์, 2523)

ส่วนการวัดผลและการประเมินผลในกลุ่มฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่อาจารย์ ผู้สอนและนักศึกษาพบมากที่สุดคือ อาจารย์นิเทศก์ขาดความรู้และทักษะในการวัดผลและประเมินผล และเกณฑ์การประเมินผล ผย. ผ. ม. จำแนกความสามารถของผู้เรียนไม่ชัดเจน ทั้งนี้อาจ เป็น เพราะว่าอาจารย์นิเทศก์มาจากหลายภาควิชา และจบการศึกษาจากหลายสถาบัน แนวคิดและ วิธีการในการนิเทศอาจแตกต่างกันไป วิทยาลัยควรเปิดโอกาสให้อาจารย์นิเทศได้พัฒนาตนเอง โดยส่งเสริมให้อาจารย์นิเทศ เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับทักษะในการวัดผลและประเมินผลการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นระยะ ๆ สำหรับเกณฑ์การประเมินผล ผย. ผ. ม. ซึ่งส่วนใหญ่

เห็นว่าไม่เหมาะสม เนื่องจากจำแนกความสามารถของผู้เรียนไม่ชัดเจนนั้น อาจเป็นเพราะว่า
 กรมการฝึกหัดครูได้นำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู 4 ขั้นตอน
 มาจากต่างประเทศ จึงใช้เกณฑ์การประเมินผลเลียนแบบต่างประเทศ ซึ่งนักศึกษาจะต้องตั้งใจ
 ปฏิบัติงานในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูอย่างมากจริง ๆ จึงจะได้เกรด ผ. ส่วนเกรด
 ผ. นั้น หากนักศึกษาไม่มีพฤติกรรมในทางลบจริง ๆ แม้ว่าจะปฏิบัติงานในระดับต่ำ หรือปานกลาง
 หรือค่อนข้างมาก ก็มีโอกาที่จะได้รับผลการประเมินเป็นเกรด ผ. เท่า ๆ กัน นอกจากนี้ผลการ
 ประเมินยังมิได้รับการนำไปเฉลี่ยรวมกับเกรดวิชาอื่น ๆ ด้วยแรงจูงใจในการฝึกประสบการณ์
 วิชาชีพรูของนักศึกษา จึงมีน้อยลง ควรที่กรมการฝึกหัดครู จะได้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย

4. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย พิจารณาเป็นรายด้าน มีดังต่อไปนี้

4.1 ด้านโครงสร้างหลักสูตร กรมการฝึกหัดครู ควรมีการปรับปรุงหลักสูตร
 วิทยาลัยครู สาขาวิชาศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 ให้สอดคล้อง
 กับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533) และสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
 ในแต่ละภาค โดยให้อาจารย์ผู้ใช้หลักสูตรได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตร
 ด้วยทุกครั้ง และควรหลอมรวมรายวิชาที่มี เนื้อหาซ้ำซ้อนกันในกลุ่มวิชาชีพรูและกลุ่มปฏิบัติการ
 และฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู เข้าด้วยกัน เพิ่มรายวิชาที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน
 ประถมศึกษา เช่น งานสารบรรณ งานด้านคอมพิวเตอร์ งานด้านการวิจัย และลูกเสือ-ยุวกาชาด
 เป็นต้น โดยอาจกำหนดให้เป็นวิชาเลือก หรือวิชาบังคับตามความเหมาะสม

4.2 ด้านการเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตรสหวิทยาลัยหรือวิทยาลัย
 ควรจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อเตรียมความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา
 โดยแยกเป็นภาควิชาอย่างน้อยปีละครั้ง มีการกำหนดให้อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาเดียวกันทำ
 แผนการสอนร่วมกันล่วงหน้าก่อนเปิดภาคเรียน ควรมีการประชุมพิจารณาวางแผน วิทยากร
 พิเศษล่วงหน้า เพื่อความสะดวกเมื่อเกิดปัญหาการขาดแคลนวิทยากรจะสามารถแก้ปัญหาได้ทันที

4.3 ด้านการสนับสนุนการใช้หลักสูตร วิทยาลัยควรมีการดำเนินการช่วยเหลืออาจารย์ผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถในการปฏิบัติงานสอนอย่างแท้จริง โดยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลากรให้เป็นที่น่าสนใจ และสอดคล้องตรงตามความต้องการของอาจารย์ผู้สอนที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาเอกการประถมศึกษาให้มากที่สุด และจัดในช่วงระยะเวลาที่อาจารย์ผู้สอนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างสะดวก นอกจากนี้กรมการฝึกหัดครู ควรขอความร่วมมือจากสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน เพื่อจัดส่งอาจารย์ผู้สอนไปศึกษาต่อ ศึกษาเพิ่มเติม เฉพาะรายวิชา และศึกษาดูงานตามความต้องการของคณะวิชาครุศาสตร์ ตลอดจนสนับสนุนด้านงบประมาณ และเวลาในการผลิต เอกสารตำราประกอบการเรียนการสอนให้มากขึ้น

4.4 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วิทยาลัยควรจัดให้มีการประเมินผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อให้ผู้สอนได้ทราบและปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อให้วิทยาลัยได้พิจารณาช่วยเหลือ แนะนำ และส่งเสริมให้มีการจัดอบรม ประชุมสัมมนา เรื่อง เทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ และ เทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใหม่ ๆ ด้วย

4.5 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน วิทยาลัยควรจัดหาสื่อการเรียนการสอน วัสดุบริการอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาอย่างเพียงพอ ควรจัดให้มีศูนย์สื่อต้นแบบของภาควิชาหลักสูตรและการสอน มีอาจารย์รับผิดชอบในการจัดหาสื่อต้นแบบวัสดุบริการโดยตรง จัดหาเอกสารหลักสูตรที่จำเป็นทุกประเภททุกระดับชั้น เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาสามารถใช้เป็นแหล่งวิทยาการได้โดยสะดวก สหวิทยาลัยควรจัดให้มีโครงการแลกเปลี่ยนสื่อการเรียนการสอนกันระหว่างวิทยาลัยซึ่งยอมทำให้แนวคิดในการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ขยายผลกว้างขึ้น

4.6 ด้านการวัดผลและการประเมินผล วิทยาลัยควรได้ดำเนินการจัดสร้างข้อสอบกลางที่ได้มาตรฐานทุกรายวิชา เพื่อให้การประเมินผลการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอน รวมไปถึงแนวปฏิบัติในการสอนของอาจารย์ผู้สอน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จัดทำธนาคารข้อสอบเพื่อบริการให้ยืมข้อสอบมาตรฐาน จัดเจ้าหน้าที่พิมพ์ตัดวัสดุบริการอาจารย์อย่างเพียงพอ พร้อมทั้งจัดห้องสำหรับพิมพ์ข้อสอบโดยเฉพาะด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารควรจะได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลสำหรับให้อาจารย์ผู้สอนยึดปฏิบัติ เป็นแนวเดียวกัน และมีการติดตามผลการประเมินอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 ในสหวิทยาลัยอื่น ๆ อีก เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการใช้หลักสูตรโดยส่วนรวมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษา เพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตรไปยังบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและสอนในโรงเรียนประถมศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อที่จะได้ความคิดเห็นที่ชัดเจนและครอบคลุมกระบวนการใช้หลักสูตรมากที่สุด

3. ควรศึกษาในลักษณะการประเมินผลการใช้หลักสูตรวิทยาลัยครู สาขาวิชาศึกษา โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2530 ด้วยเทคนิคการวิจัยแบบอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดกว้างขวางมากยิ่งขึ้น